

บทที่ 2

สถานการณ์ ประเภท สาเหตุ และผลกระทบของการกระทำ รุนแรงทางเพศ ที่ปรากฏขึ้นในสังคมโลก

2.1 สถานการณ์การกระทำรุนแรงทางเพศที่ปรากฏขึ้นในสังคมโลก

การกระทำรุนแรงทางเพศเป็นภัยอันตรายที่มักเกิดขึ้นต่อสตรีและเด็ก ส่งผลกระทบต่อทั้งต่อร่างกายและจิตใจของผู้ถูกทำร้าย แล้วบางครั้งยังมีผลถึงวิถีชีวิตของผู้ถูกทำร้าย ทำให้ชีวิตต้องเปลี่ยนแปลงไปในทางเลวร้ายลงอันเนื่องมาจากวัฒนธรรมและประเพณีของสังคมของผู้เสียหาย อีก การทำร้ายทางเพศต่อสตรีและเด็กจึงอาจเป็นการฆ่าสตรีและเด็กให้ตายทั้งเป็นด้วย

ภัยจากการกระทำรุนแรงทางเพศต่อสตรีและเด็กมีอยู่ตลอดเวลาทั้งในยามสงบ ยามที่อยู่ในเขตครอบครองของฝ่ายตรงข้าม ยามลี้ภัย และยามถึงสถานที่ลี้ภัยแล้ว แต่สถานการณ์การกระทำรุนแรงทางเพศที่เกิดขึ้นในสังคมโลกในยุคต่างๆ การทำร้ายทางเพศต่อสตรีและเด็กที่อยู่ในเขตครอบครองของฝ่ายตรงข้ามจะเกิดขึ้นมากที่สุด อันเนื่องจากผู้กระทำความผิดเป็นบุคคลมีอำนาจบังคับเหนือบุคคลทั้งหลาย ซึ่งอยู่ในเขตครอบครอง จึงเป็นการง่ายที่จะใช้อำนาจบังคับเหนือบุคคลทำการข่มขืนใจต่อสตรีและเด็กให้ต้องยินยอมต่อการทำร้ายทางเพศ สถานการณ์การกระทำรุนแรงทางเพศต่อสตรีและเด็กมักจะเกิดขึ้นในช่วงเกิดสงครามหรือความขัดแย้งทางอาวุธ อยู่เสมอ ดังสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในประเทศต่างๆ ต่อไปนี้

2.1.1 สถานการณ์การกระทำรุนแรงทางเพศในกัมพูชา

ตลอดระยะเวลาที่กัมพูชาตกอยู่ภายใต้การปกครองของเขมรแดงเป็นระยะเวลา 3 ปี 8 เดือน 20 วัน นับแต่วันที่ 17 เมษายน ค.ศ.1975 ถึงวันที่ 7 มกราคม ค.ศ.1979 เขมรแดงได้กระทำการเช่นฆ่าเพื่อนร่วมชาติ ร่วมเผ่าพันธุ์เดียวกันกว่า 2 ล้านคน ในที่สุดกรุงพนมเปญเกือบกลายเป็นเมืองร้าง เมื่อเขมรแดงอพยพผู้คนออกจากเมืองเพื่อไปทำไร่นาในชนบทตามนโยบายปรับเปลี่ยนประเทศไปสู่สังคมเกษตรกรรมในอุดมคติ (an agrarian utopia) เจ้าสีหนุและเจ้าหญิง

โมนิคถูกเขมรแดงจับคุมขังไว้ พระโอรสของเจ้าสีหนุ 2 องค์ พระธิดา 3 องค์ และพระนัดดา 11 องค์ หายสาบสูญ¹

สถานที่แห่งการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์แห่งหนึ่งซึ่งอยู่ห่างไกลจากใจกลางเมืองพนมเปญราว 15 กิโลเมตร เป็นทุ่งหญ้ากว้างใหญ่รู้จักกันดีในชื่อว่า ทุ่งสังหาร (The Killing Field) ใช้เป็นที่สังหารชาวเขมรที่เป็นชาวบ้านและกรรมกร มีการกระทำรุนแรงทางเพศต่อหญิง โดยผู้หญิงที่ถูกสงสัยว่าเป็นกบฏบางคนถูกลงโทษด้วยการตัดหัวนม บางคนถูกข่มขืนกระทำชำเราก่อนถูกฆ่าทิ้ง แล้วฝังกลบหลุมเป็นจำนวนกว่า 50 หลุม ซึ่งประกอบด้วยหลุมศพหัวขาด หลุมศพเด็ก และผู้หญิงเปลือย²

2.1.2 สถานการณ์การกระทำรุนแรงทางเพศในอดีตยูโกสลาเวีย³

อดีตยูโกสลาเวียหรือประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐสังคมนิยมยูโกสลาเวียประกอบด้วย 6 รัฐ ได้แก่ สโลวีเนีย โครเอเชีย เซอร์เบีย บอสเนีย และเฮอเซโกวีนา มอนเตเนโก และมาซิโดเนีย รวมเขตปกครองตนเอง 2 เขต ได้แก่ โคโซโว และวอยโวดีนา

เหตุการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นในอดีตยูโกสลาเวีย เริ่มต้นจากรัฐสโลวีเนียประกาศแยกตนเองออกเป็นอิสระจากอดีตยูโกสลาเวีย เมื่อวันที่ 25 มิถุนายน ค.ศ.1991 ตามด้วยการประกาศอิสรภาพของรัฐโครเอเชีย เมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม ค.ศ.1991 การประกาศอิสรภาพของบอสเนียและเฮอเซโกวีนา เมื่อวันที่ 6 มีนาคม ค.ศ.1992 ความขัดแย้งในระยะแรก พลุรบที่ทำการสู้รบกันส่วนใหญ่รวมทั้งพลรบในกองทัพปกติไม่ได้สวมเครื่องแบบ เครื่องหมาย และเครื่องยศ แสดงความแตกต่าง พวกเจ้าหน้าที่มีการย้ายจากกองทัพสู่กองทัพอาสาสมัคร และจากหน่วยหนึ่งไปสู่อีกหน่วยหนึ่ง และพลรบทั้งหมดล้วนทำผิดกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศคือ ความผิดฐานละเมิดอย่างร้ายแรงตามอนุสัญญาเจนีวา ค.ศ.1949 มีการใช้วิธีการข่มขืนกระทำชำเรา และ

¹จันทิมา ลิมปานนท์, “ปัญหากฎหมายและแนวทางเยียวยาเกี่ยวกับการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์”, (วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540), หน้า 11.

²เรื่องเดียวกัน, หน้า 12.

³M.Cherif Bassiouni and others, Final report of the United Nation commission of experts established pursuant to security council resolution 780 (1992) April 1994, pp.29-47.

การทำร้ายทางเพศรูปแบบอื่นเป็นนโยบาย Ethnic Cleansing ในบางพื้นที่ของบอสเนียและ เฮอร์เซโกวีนา กับโครเอเชีย เพื่อบังคับให้ประชาชนหนีไปและไม่กล้ากลับมาอีก การทำ Ethnic Cleansing ทำเป็นระบบมีสายบังคับบัญชา ผู้บังคับบัญชาไม่ลงโทษผู้กระทำผิด และพวกผู้กระทำผิดคือ พวกเชิร์ชที่อาศัยอยู่ในรัฐต่างๆ ของอดีตยูโกสลาเวีย มีความเชื่อมโยงระหว่างการกระทำภายในท้องถิ่นของบอสเนียและเฮอร์เซโกวีนา กับโครเอเชียกับการกระทำของเชิร์ชจากสหพันธ์สาธารณรัฐสังคมนิยมยูโกสลาเวีย

สื่อมวลชนตะวันตกและสหรัฐอเมริการะบุว่ามีการจัดตั้งค่ายข่มขืนกระทำชำเรา (rape camp) อันเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการ Ethnic Cleansing อีกด้วย เด็กหญิงและสตรีมุสลิมจำนวนมากประมาณ 60,000 คน ถูกทหารชาวเชิร์ชข่มขืนกระทำชำเราจนกว่าจะเสียชีวิตหรือ เห็นได้ชัดว่าตั้งครรรภ์ สตรีบางรายถูกชายกระทำชำเราถึง 30 คนต่อวัน ตลอดระยะเวลา 3 เดือน บางรายถูกช็อตด้วยกระแสไฟฟ้า และถูกทหารเชิร์ชในเครื่องบินทิ้งระเบิดโครเอเชียจนกระทำชำเรา ในระหว่างที่มีการข่มขืนกระทำชำเรา มีการถ่ายทำเป็นภาพยนตร์และบังคับให้สตรีรับสารภาพว่าถูกทหารโครเอเชียข่มขืนกระทำชำเรา⁴

กระบวนการข่มขืนหญิงมุสลิมดังกล่าวนี้เรียกกันว่า "Systematic rape" ส่งผลให้มีสตรีตั้งครรรภ์ 25,000 ราย ทารกที่เกิดจากการคามุสลิมที่ถูกข่มขืนนี้จะไม่เป็นที่ยอมรับของสังคมมุสลิม และจะกลายเป็นเด็กที่ไม่เป็นที่ต้องการหรือมีความต่างพร้อยทางเชื้อชาติ (unwanted or polluted children) การข่มขืนกระทำชำเราหญิงมุสลิมเป็นการทำลายเกียรติของผู้หญิงที่ถูกกระทำชำเราและเป็นการทำลายความบริสุทธิ์ทางเชื้อชาติ และศาสนาอีกด้วย⁵

อายุของผู้เสียหายที่ถูกกระทำชำเราและทำร้ายทางเพศรูปแบบอื่นมีอายุอยู่ระหว่าง 5 ปีถึง 81 ปี โดยส่วนใหญ่ผู้เสียหายจะอายุต่ำกว่า 35 ปี มีผู้กระทำผิดที่ระบุชื่อประมาณ 600 คน และไม่ระบุชื่ออีกประมาณ 900 คน ส่วนผู้เสียหายที่ระบุชื่อเกือบ 800 คน และไม่ระบุชื่อ 1,673 คน ผู้กระทำผิดมีทั้งทหาร ตำรวจ ทหารอาสาสมัคร และกองกำลังพิเศษ ประมาณ 80% ระบุว่า

⁴National Report for The Fourth World Conference on women (Zagreb, October, 1994) p.60 and SM. Library facts, Yugoslavia, United State. Mass rape of the American women. Available from (Online) <http://www.spskamreza.com/library/fact/rape-usa.html> [2001, January 21] pp.1-2

⁵Cathanne A. MacKinnon, "Rape, Genocide, and women's Human Rights," Havard Women's Law Journal (Spring 1994): 5-15

เหตุการณ์ข่มขืนกระทำชำเราและการทำร้ายทางเพศรูปแบบอื่นเกิดขึ้นในขณะที่พลเรือนผู้เสียหาย อยู่ในความควบคุมของผู้กระทำความผิด

สรุปการกระทำความผิดทางเพศต่างๆ ในบางพื้นที่กระทำกันอย่างเป็นระบบเป็น นโยบายของรัฐบาล หรือผู้บังคับบัญชาของฝ่ายเชิร์บที่บังคับให้ผู้ได้บังคับบัญชาจะต้องทำเพื่อให้ พวกเขาไม่ใช้เชิร์บเกิดความอับอายไม่ยอมกลับมาอยู่ที่เดิมอีก สตรีมุสลิมบอสเนียถูกทำร้ายทางเพศ มากที่สุด พวกบอสเนียเชิร์บกระทำความผิดทางเพศมากที่สุด

2.1.3 สถานการณ์การกระทำรุนแรงทางเพศในรวันดา⁶

รวันดาเป็นประเทศในทวีปแอฟริกา มีประชากรหนาแน่นที่สุดประเทศหนึ่ง ประกอบด้วยประชากรราว 7.1 ล้านคน เป็นชาว Hutu ร้อยละ 85 ชาว Tutsi ร้อยละ 14 และชาว Batwa และ Pygmy อีกร้อยละ 1

เหตุการณ์การกระทำรุนแรงทางเพศปะทุขึ้นในรวันดาเมื่อประธานาธิบดี Habyarimana ชาว Hutu ถูกลอบสังหารขณะโดยสารเครื่องบินกลับจากการประชุมที่เมือง อา รุชชา ประเทศทันซาเนีย โดยเครื่องบินถูกยิงตกโดยกองกำลังไม่ทราบฝ่าย เมื่อวันที่ 6 เมษายน ค.ศ.1994 หลังจากนั้นกองกำลังฝ่าย Hutu ซึ่งเป็นฝ่ายรัฐบาลฝ่ายหนึ่ง ทำการสู้รบกับกองกำลังฝ่าย Tutsi และพวก Hutu หัวก้าวหน้าอีกฝ่ายหนึ่ง ฝ่าย Hutu มีการโฆษณาชวนเชื่อทางสถานีวิทยุและ โทรทัศน์ เรียกร้องให้พวก Hutu เช่นฆ่าชาว Tutsi มีการข่มขืนกระทำชำเราหญิง Tutsi หลายหมื่น คน โดยพวก Hutu แต่ในที่สุดกองกำลังทหารของฝ่าย Tutsi เป็นฝ่ายได้รับชัยชนะ การเช่นฆ่าและ การกระทำรุนแรงทางเพศส่งผลให้ชาว Tutsi และชาว Hutu หัวก้าวหน้าเสียชีวิตประมาณ 8 แสนคน และลี้ภัยไปยังประเทศข้างเคียง คือ แชร์ บูรุนดี ทันซาเนีย เคนยา และอุกันดา ไม่ต่ำกว่า 2 ล้านคน การกระทำรุนแรงทางเพศในรวันดามีลักษณะของการทำลายล้าง ทำลายศักดิ์ศรีของกลุ่ม Tutsi ด้วยความเกลียดแค้น

⁶International Tribunal for Rwanda, "Musema case historical context".

Available from: <http://www.ictj.org/English/cases/Musema/indictment/actamond.htm>

[2001, September 8]

2.1.4 สถานการณ์การกระทำรุนแรงทางเพศในดินแดนอื่นๆ

ในสงครามโลกครั้งที่ 2 รัฐบาลญี่ปุ่นซึ่งยึดถือนโยบายจักรวรรดินิยมทำการรุกรานประเทศต่างๆ ในเอเชีย เช่น เกาหลี จีน ฟิลิปปินส์ และไทย เมื่อเข้าครอบครองประเทศใดกองทหารญี่ปุ่นก็กระทำทารุณกรรมทางเพศต่อหญิงสาวของประเทศนั้นอย่างเป็นระบบกว้างขวาง และเป็นนโยบายของรัฐบาล แต่การทำทารุณกรรมทางเพศมีลักษณะของการใช้หญิงเป็นเครื่องบำเรอความสุขทางเพศ คือมีวัตถุประสงค์โดยตรงต่อเนื้อตัวร่างกายของหญิงผู้เสียหายมากกว่าที่จะเป็นการทำลายล้างกลุ่มชาติพันธุ์ของหญิงเหล่านั้น อย่างไรก็ตามการกระทำรุนแรงทางเพศในออคิตยูโกสลาเวียหรือรวันดา จำนวนหญิงสาวที่ถูกทหารญี่ปุ่นทำทารุณกรรมทางเพศเมื่อรวมกันทุกชาติแล้วน่าจะมีจำนวนนับเป็นแสนคน สร้างความเจ็บช้ำให้แก่ประชาชนของประเทศต่างๆ เหล่านี้อย่างไม่อาจลืมเลือนได้ ในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 กองทัพทหารญี่ปุ่นถูกส่งเข้าไปในประเทศจีน ถึง 7 แสนคน ที่แนวรบทหารญี่ปุ่นทำการข่มขืนกระทำชำเรา โทรมหญิงในเขตแดนที่ตนเองเข้ายึดครองก่อให้เกิดความโกรธแค้นญี่ปุ่นอย่างใหญ่หลวงและความรู้สึกต่อต้านญี่ปุ่น หญิงจีนที่ยังไม่ได้แต่งงานอายุ 17-20 ปียอมเข้าร่วมรบกับกองทัพจีน ในขณะที่เดียวกันหญิงเกาหลีจำนวน 20,000 คน ก็ถูกส่งไปให้บริการทางเพศต่อทหารญี่ปุ่นจำนวน 7 แสนคนในจีน⁷ สงครามโลกครั้งที่ 2 ยุติมานาน 57 ปีแล้ว แต่สิ่งที่กองทัพญี่ปุ่นกระทำต่อหญิงจีน และหญิงเกาหลียังคงอยู่ในความทรงจำของประชาชนชาวจีนและชาวเกาหลีตลอดมาจนถึงปัจจุบัน ทุกครั้งที่ผู้นำของญี่ปุ่นกระทำกิจกรรมใดที่แสดงถึงการเคารพหรือยกย่องทหารญี่ปุ่นที่ตายในสงครามโลกครั้งที่สองก็จะถูกประชาชนชาวจีนและประชาชนชาวเกาหลีประท้วง รวมถึงรัฐบาลจีนและรัฐบาลเกาหลีด้วย ครึ่งล่าสุดที่นายกรัฐมนตรีญี่ปุ่นนายจุนอิชิโร โคอิซูมิ ไปเยี่ยมชมการระดมทุนสร้างสถานสงเคราะห์เมื่อวันที่ 22 เมษายน 2545 ก็ถูกประชาชนและรัฐบาลของทั้งสองประเทศประท้วง โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่างประเทศเกาหลี นายชอยชุงฮอง ได้เรียกทูตญี่ปุ่น นายเทรสุเกะ เทราดะ เข้าพบเพื่อยื่นหนังสือประท้วงต่อกรณีดังกล่าว⁸ และเมื่อเดือนธันวาคม 1991 หญิงเกาหลี 3 คน ฟ้องรัฐบาลญี่ปุ่นต่อศาลแขวงโตเกียวเรียกค่าเสียหายการข่มขืนอย่างเป็นทางการจากรัฐบาลญี่ปุ่น ฯลฯ เนื่องจากถูกกองทัพจักรวรรดิญี่ปุ่นบังคับให้บริการทางเพศระหว่างสงคราม โดยเหตุเกิดเมื่อ 54 ปีที่ผ่านมาแล้ว ขณะที่หญิงผู้ฟ้องคดีคนหนึ่งอายุ 12 ปี ครั้งแรกถูกส่งตัวไปยังค่ายใน Ulsan ทิศ

⁷Lisa Go, "Jugun Ianfu, Karayuki: A Continuity in Commodification", *Isis International – Manila* (December 1991): 6-7.

⁸หนังสือพิมพ์เคลินิวส์ ฉบับวันอังคารที่ 23 เมษายน 2545, หน้า 6.

ตะวันออกเฉียงใต้ของเกาหลี อยู่ที่นั่นสามเดือนได้ถูกส่งต่อโดยทางเรือไปยังท่า Shimonseki ในญี่ปุ่นร่วมกับเด็กหญิงเกาหลีอีกสองถึงสามร้อยคนได้รับการฝึกภาษาญี่ปุ่นเพียง 2 สัปดาห์ แล้วถูกส่งไปยังไต้หวันเพื่อบริการทางเพศแก่ทหารญี่ปุ่นวันละ 20-30 คนทุกวัน มีผู้หญิงถูกส่งไปนับหมื่นคนแต่รอดชีวิตเพียงประมาณ 1,000 คน ครั้งแรกรัฐบาลญี่ปุ่นปฏิเสธการกระทำของกองทัพญี่ปุ่น แต่ภายหลัง นายกรัฐมนตรี Keichi Miyazawa ก็ถูกบังคับให้ขอโทษต่อเกาหลี⁹

2.2 ประเภทหรือรูปแบบของการกระทำรุนแรงทางเพศ

นับแต่อดีตมาการกระทำรุนแรงทางเพศต่อสตรีและเด็กในขณะเกิดความขัดแย้งทางอาวุธมีรูปแบบต่างๆ หลายรูปแบบ ตั้งแต่มีสภาพโหดร้ายรุนแรงน้อยจนถึงโหดร้ายรุนแรงมากปะปนกันไป แต่ยังไม่มีการศึกษาและรวบรวมรูปแบบการกระทำรุนแรงทางเพศอย่างจริงจังว่าสามารถแบ่งแยกประเภทหรือรูปแบบของการกระทำรุนแรงทางเพศได้เป็นที่ประเภท จนกระทั่งเกิดเหตุการณ์ความขัดแย้งทางอาวุธในอดีตยูโกสลาเวียขึ้นในปี ค.ศ.1991 ซึ่งฝ่ายเซิร์บได้ใช้การกระทำรุนแรงทางเพศต่อสตรีมุสลิมอย่างเป็นระบบและแพร่ไปอย่างกว้างขวาง เมื่อคณะมนตรีความมั่นคงตั้งคณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญขึ้นศึกษารวบรวมข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานต่างๆ ในอดีตยูโกสลาเวีย คณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญศึกษารวบรวมข้อเท็จจริงจากการสอบปากคำผู้เสียหาย พยาน และบุคคลต่างๆ แล้ว สามารถสรุปประเภทหรือรูปแบบการกระทำรุนแรงทางเพศที่เกิดขึ้นในอดีตยูโกสลาเวียได้ 5 รูปแบบดังนี้¹⁰

1. รูปแบบที่ 1 การกระทำความผิดที่เป็นบุคคลเดียวหรือกลุ่มบุคคลเล็กๆ มีการข่มขืนกระทำชำเราและการโหมหนิงคือข่มขืนกระทำชำเราโดยผู้กระทำผิดหลายคน
2. รูปแบบที่ 2 การกระทำความผิดที่เป็นบุคคลเดียวหรือกลุ่มบุคคลเล็กๆ ที่เชื่อมโยงกับการต่อสู้ในพื้นที่ที่มีการข่มขืนกระทำชำเราต่อหน้าธารกำนัล

⁹Lisa Go, "Jugun ianfu, Karayuki: A Continuity in commodification", *Isis International – Manila* (December 1991): 6-7.

¹⁰ M.Charif Bassiouni and others, *Final report of the United Nation commission of experts established pursuant to security council resolution 780 (1992)* April 1994, pp.58-60.

3. รูปแบบที่ 3 การกระทำความผิดที่เป็นบุคคลเดี่ยวหรือกลุ่มบุคคลกระทำต่อประชาชนในที่คุมขัง โดยมักจะมีการแยกขังหญิงต่างหากจากพวกอื่น ข่มขืนกระทำชำเราเสร็จอาจฆ่าหรือส่งตัวคืน มีการโทรมหญิงโดยการเอาหญิงออกไปข่มขืนกระทำชำเราทีละคน หรือทีละหลายคน ผู้ชายก็จะถูกทำร้ายทางเพศด้วย มีผู้หญิงถูกข่มขืนกระทำชำเราอย่างทารุณโดยพวกกองกำลังทหารอาสาสมัคร (Guard) และในที่สุดถึงแก่ความตาย บังคับนักโทษชายกักต้อ้วยวะเพศนักโทษชายด้วยกัน มีการเอาผู้หญิงเชิรับแก้ผ้าเดินโชว์ต่อนักโทษชาย ถ้านักโทษชายคนใดอ้วยวะเพศแข็งตัว จะถูกตัดอ้วยวะเพศทิ้ง บังคับพ่อกับลูกชายทำ Sex ต่อกัน มีการทารุณกรรมทางเพศจับทำหมันโดยวิธีการอันป่าเถื่อน คือ บังคับให้นักโทษชายกักต้อ้วยวะเพศนักโทษชายด้วยกัน

4. รูปแบบที่ 4 การกระทำความผิดที่เป็นบุคคลเดี่ยวหรือเป็นกลุ่มกระทำความผิดโดยมุ่งหมายให้เกิดความหวาดกลัวของขวัญหรือลบลู่ให้เสื่อมเกียรติ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของนโยบาย Ethnic Cleansing มีการบังคับผู้หญิงให้ตั้งครรภ์จนแก่เกินกว่าจะทำแท้งได้

5. รูปแบบที่ 5 การกระทำความผิดรูปแบบการข่มขืนกระทำชำเราต่อหญิงที่ถูกกักขังไว้ในโรงแรมหรือสถานอื่นที่มีลักษณะคล้ายกัน เพื่อความมุ่งหมายให้ความสุขทางเพศแก่ทหารซึ่งไปออกศึกกลับมา

2.3 ลักษณะการกระทำรุนแรงทางเพศ

การกระทำรุนแรงทางเพศมีหลายลักษณะ จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในสังคมโลก เมื่อแยกแยะลักษณะการกระทำรุนแรงทางเพศ เพื่อให้เห็นลักษณะเฉพาะของการกระทำรุนแรงทางเพศแต่ละอย่างแล้ว ปัจจุบันสามารถแยกแยะการกระทำรุนแรงทางเพศออกได้เป็น 6 ลักษณะ ดังนี้¹¹

1. การข่มขืนกระทำชำเรา (Rape) เน้นการทำร้ายทางเพศที่มีความรุนแรงต่อเนื้อตัวของผู้เสียหาย
2. การเอาคนลงเป็นทาสทางเพศ (Sexual slavery) เน้นการถือกรรมสิทธิ์เหนือบุคคล เพื่อเอาประโยชน์ในทางเพศ

¹¹Preparatory Commission for the International criminal Court, "Finalized draft text of the Elements of crimes", pp.12-14.

3. การบังคับให้เป็นโสเภณี (Enforced prostitution) เน้นการบังคับเหนือตัวบุคคล ให้จำยอมต่อการกระทำในทางเพศเพื่อแลกเปลี่ยนกับผลประโยชน์
4. การบังคับให้ตั้งครรภ์ (Forced pregnancy) เน้นการทำให้ผู้เสียหายตั้งครรภ์โดยปราศจากความยินยอมของหญิงผู้เสียหาย
5. การบังคับให้เป็นหมัน (Enforced sterilization) เน้นการทำให้บุคคลไม่สามารถสืบพันธุ์โดยผู้เสียหายไม่ยินยอม
6. การกระทำรุนแรงทางเพศรูปแบบอื่น (Other form of sexual violence) เป็นการทำร้ายทางเพศในรูปแบบนอกเหนือจากรูปแบบที่ 1-5

2.4 สาเหตุหรือความมุ่งหมายในการกระทำรุนแรงทางเพศ

จากเหตุการณ์การกระทำรุนแรงทางเพศที่เกิดขึ้นจริงในสังคมโลก ในช่วงเกิดสงครามหรือความขัดแย้งทางอาวุธ อาจสรุปได้ว่าผู้กระทำรุนแรงทางเพศมีสาเหตุ หรือความมุ่งหมายในการกระทำรุนแรงทางเพศ 2 ประการ ดังนี้

2.4.1 ความประสงค์ล่วงเกินทางเพศโดยตรง

กล่าวคือ ประสงค์ต่อเนื้อตัวของผู้เสียหายเพื่อล่วงละเมิดทางเพศ ซึ่งการกระทำรุนแรงทางเพศของพลรบในช่วงเกิดสงครามนับแต่โบราณกาลมาจนถึงช่วงเกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 มักจะมีวัตถุประสงค์ตามข้อนี้ ตัวอย่างเช่นตอนช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 กองทหารญี่ปุ่น เมื่อเข้ายึดครองประเทศอื่นก็มักจะมีการจับตัวหญิงสาวในประเทศนั้นมาคุมขังเพื่อให้บริการให้ความสุขทางเพศต่อทหารซึ่งไปออกรบกลับมา

2.4.2 ความประสงค์หรือความมุ่งหมายอย่างอื่น

กล่าวคือ ไม่ได้ประสงค์ต่อเนื้อตัวของผู้เสียหายโดยตรง แต่ใช้การกระทำรุนแรงทางเพศเป็นเครื่องมือ ความมุ่งหมายของการกระทำรุนแรงทางเพศในข้อนี้ได้ปรากฏชัดในกรณีความขัดแย้งทางอาวุธ ซึ่งเกิดขึ้นในอดีตยูโกสลาเวีย และรวันดา ในสองประเทศนี้การกระทำรุนแรงทางเพศจะทำเป็นระบบแพร่หลายกว้างขวางต่อกลุ่มชนเฉพาะกลุ่ม โดยมีความประสงค์หรือจุดมุ่งหมายอื่นนอกเหนือจากล่วงละเมิดทางเพศต่อผู้เสียหายโดยอาจแบ่งวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายอื่นได้ดังนี้

1. ทำลายล้างเผ่าพันธุ์ฝ่ายอื่นหรือฝ่ายตรงข้าม

การใช้การกระทำรุนแรงทางเพศในการทำลายล้างเผ่าพันธุ์ฝ่ายอื่นหรือฝ่ายตรงข้าม นั้น อาจได้แก่การใช้วิธีบังคับให้เพศหญิงตั้งครรภ์กับผู้กระทำความผิดซึ่งต่างเชื้อชาติ ต่างเผ่าพันธุ์ กัน เพื่อให้เด็กที่เกิดมาไม่ใช่ หรือไม่ได้รับการยอมรับให้มีเชื้อชาติหรือเผ่าพันธุ์ของหญิงมารดาอีกต่อไป ก็การใช้วิธีบังคับให้เป็นหมัน เพื่อให้บุคคลที่ถูกบังคับให้เป็นหมันไม่สามารถมีบุตรเพื่อสืบเชื้อชาติหรือเผ่าพันธุ์ของตนเองต่อไป

2. การกำจัดหรือขับไล่เผ่าพันธุ์อื่นให้ไปจากบริเวณใดบริเวณหนึ่ง (Ethnic cleansing)

การใช้การกระทำรุนแรงทางเพศในการกำจัดหรือขับไล่เผ่าพันธุ์อื่นให้ไปจากบริเวณใดบริเวณหนึ่งนั้น กล่าวกันว่าพวกพลรบชาวเซิร์บใช้วิธีการข่มขืนกระทำชำเราทำให้ผู้เสียหายและครอบครัวได้รับความอับอายจนไม่อาจทนอยู่ในที่อยู่เดิมได้ จึงอพยพย้ายถิ่นฐานไปอยู่ที่อื่น¹²

3. ใช้เป็นวิธีการสร้างศัตรูให้แก่ลูกน้องหรือผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อให้จงรักภักดีต่อเจ้านายหรือผู้บังคับบัญชาของตน แม้จะรู้ว่าเจ้านายหรือผู้บังคับบัญชาของตนเป็นคนเลวไม่น้อยกว่าศัตรูฝ่ายตรงข้าม วัตถุประสงค์ข้อนี้ แหล่งข่าวมุสลิมอธิบายว่า การที่พวกเซิร์บใช้วิธีการข่มขืน การกระทำชำเราต่อหญิงมุสลิมบอสเนีย หรือหญิงอัลมาเนียนั้น นอกจากการต้องการทำลายล้างเผ่าพันธุ์แล้ว ยังเป็นวิธีการที่เจ้านายหรือผู้บังคับบัญชาของพวกเซิร์บบังคับให้ลูกน้องหรือผู้ใต้บังคับบัญชากระทำต่อหญิงมุสลิมเพื่อนบ้าน เพื่อเป็นการสร้างศัตรู หรือสร้างความผิดให้แก่พวกเซิร์บให้พวกเซิร์บไม่อาจคบหากับเพื่อนบ้านมุสลิมจึงต้องจงรักภักดีต่อเจ้านายหรือผู้บังคับบัญชา แม้จะรู้ว่าเจ้านายหรือผู้บังคับบัญชาของตนเองเลวเพราะกลัวเพื่อนบ้านจะแก้แค้นกลับ ซึ่งวิธีการนี้เป็นวิธีการที่ใช้มาตั้งแต่โบราณกาลแล้ว ในช่วงสองพันปีมาแล้ว Mithradates กษัตริย์ของ Pontus ได้ขับไล่ทหารของโรมันออกจากเอเชียกลาง และก่อตั้งนครรัฐกรีกขึ้นที่ชายฝั่งทะเล ได้เช่นฆ่าพ่อค้าอิตาเลียนทั้งหมดที่พบ ที่กระทำอย่างนี้ก็เพื่อเป็นหลักประกันว่า เมื่อทหารกรีกพบว่า Mithradates เป็นทรราชที่เลวเช่นเดียวกับโรมัน ทหารกรีกก็ยังคงต่อสู้เพื่อ Mithradates

¹²Gordanalgric, Kosovo rape victims suffer twice Available from:

http://www.motherjones.com/total_coverage/kosovo/victims.html[2001,january21]: 1-3

เนื่องจากถั่วถั่วถั่วถั่วของพวกโรมัน สรุปลแล้วเป็นวิธีการที่ผู้บังคับบัญชาใช้ให้พวกของตนต่อสู้เพื่อคนต่อไป แม้จะรู้ว่าเจ้านายแล้ว คือสร้างศัตรูให้¹³

2.5 ผลกระทบของการกระทำรุนแรงทางเพศและความสนใจของชาวโลกต่อปัญหาการกระทำรุนแรงทางเพศ

จากสถานการณ์การกระทำรุนแรงทางเพศที่ปรากฏขึ้นในสังคมโลก หญิงและเด็กที่ถูกกระทำรุนแรงทางเพศจะเป็นผู้ได้รับความเสียหายโดยตรงทั้งทางร่างกายและทางจิตใจแล้ว ยังส่งผลกระทบต่อเพื่อนถึงครอบครัวของหญิงหรือเด็ก เผ่าพันธุ์เชื้อชาติของหญิงหรือเด็ก และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศด้วย ดังนี้

2.5.1 ผลกระทบต่อหญิงหรือเด็กผู้เสียหาย

หญิงหรือเด็กซึ่งถูกทำร้ายทางเพศมักจะถูกทำร้ายร่างกายให้ได้รับอันตรายแก่กายด้วย แต่การได้รับอันตรายแก่กายนั้น นับว่าเป็นความเสียหายเพียงเล็กน้อย เมื่อเทียบกับความทุกข์ทรมานทางจิตใจอันเนื่องจากถูกข่มขืนกระทำชำเรา เพราะหญิงหรือเด็กจะต้องเกรงว่าตนเองอาจตั้งครรภ์โดยไม่มีคู่สมรส หากแม่ไม่ตั้งครรภ์หญิงหรือเด็กที่ถูกข่มขืนกระทำชำเราก็จะรู้สึกอับอาย ไม่กล้าสู้หน้าคนอื่นหรือไม่กล้าเข้าสังคมต่อไป บางครั้งยังต้องถูกบีบบังคับจากครอบครัวและสังคม ทำให้หญิงหรือเด็กนั้นต้องฆ่าตัวตายเพื่อหนีความอับอาย มีตัวอย่างหญิงอัลบาเนียนในโคโซโว คนหนึ่งมีคู่หมั้นแล้วเมื่อถูกทหารเซิร์บข่มขืนกระทำชำเรา ฝ่ายหญิงต้องบอกเลิกการแต่งงานด้วยความอับอาย ได้แต่ซ่อนตัวอยู่ในห้อง ไม่ยอมออกมาพบผู้คนและคิดแต่จะฆ่าตัวตาย หากเป็นหญิงสมรสแล้วถูกข่มขืนกระทำชำเราจะถูกบังคับให้ออกจากบ้านไป แม้ว่าหญิงเหล่านั้นจะมีบุตรแล้วก็ตาม ฉะนั้นหญิงในโคโซโวคนใดถูกข่มขืนกระทำชำเราจึงต้องพยายามปกปิดเก็บความลับไม่ให้ผู้อื่นรู้ว่าตนเองโดนข่มขืนกระทำชำเรา ฉะนั้นแล้วอาจจะต้องโซคร้ายซ้ำสอง มีหญิงสมรสแล้ว 2 คนถูกข่มขืนกระทำชำเราต้องพยายามเก็บเป็นความลับและให้เพื่อนบ้านที่รู้เห็นช่วยรักษาความ

¹³The Rape of Bosnia. Available from:

<http://www.bamsdle.demon.co.UK/bosnia/bosrap.html>[2001,january21]:1-2

ลับไม่ให้สามีรู้ หากสามีรู้หญิงนั้นจะถูกขับไล่ออกจากบ้าน¹⁴ และมีหญิงจำนวนมากหลังจากถูก ข่มขืนกระทำชำเรา มีจิตใจผิดปกติ หวาดกลัวอยู่ตลอดเวลา

2.5.2 ผลกระทบต่อครอบครัวผู้เสียหาย

ในเหตุการณ์ความขัดแย้งทางอาวุธซึ่งเกิดขึ้นในอดีดยูโกสลาเวีย นอกจากหญิงบอสเนียมุสลิมจะถูกพวกเซิร์บทำร้ายทางเพศมากแล้ว หญิงชาวอัลบาเนียก็ถูกทำร้ายทางเพศมากด้วย ส่งผลให้ครอบครัวของหญิงผู้เคราะห์ร้ายต้องอับอายไม่อาจอยู่ในชุมชนเดิมอีกต่อไป ทั้งนี้เพราะประชาคมอัลบาเนียนยึดถือประมุขจารีตประเพณีของ Leke Dukajini ซึ่งเป็นกฎหมายจารีตประเพณีภายใต้ชุมชนอัลบาเนียนใช้ตั้งแต่ศตวรรษที่ 15 บัญญัติให้ชายต้องป้องกันภรรยาและบุตรสาว ผู้ชายที่ไม่สามารถแก้แค้นให้แก่ความไร้เกียรติของหญิงจะนำความอับอายมาสู่ครอบครัว และจะถูกแยกออกจากครอบครัวอื่นๆ ทำให้เกิดความคิดที่ว่าหญิงผู้เสียหายที่ถูกข่มขืนกระทำชำเรานำความอับอายมาสู่ครอบครัวและนำไปสู่ความโชคร้าย และบางคนเห็นว่าผู้เสียหายควรฆ่าตัวตายดีกว่าและส่งเสริมให้ฆ่าตัวตาย กองกำลังสนับสนุน เซิร์บใช้การข่มขืนกระทำชำเราต่อครอบครัวที่ช่วยเหลือกองทัพปลดปล่อยโคโซโว ในบางพื้นที่ของโคโซโวประชาชนจะคิดว่าหญิงคนใดสมรสแล้วหรือไม่โดยดูที่การหิวผม มีเด็กหญิงสาวอายุ 15 ปีคนหนึ่งถูกจับตัวไป 1 ชั่วโมง แล้วกลับมาในสภาพร้องไห้ เนื้อตัวถลอก ผมถูกตัดให้สั้นเพื่อเป็นการทำลายเกียรติของเด็กหญิงนั้น ในวันต่อมาครอบครัวของเด็กหญิงนั้นต้องเก็บข้าวของ และย้ายจากเมือง Rozaje ใน Montenegro สำหรับครอบครัวที่ไม่ได้อพยพย้ายจากไป หญิงผู้เสียหายที่ถูกข่มขืนกระทำชำเราต่อหน้าครอบครัว ถูกคาดหวังว่าจะฆ่าตัวตายเพื่อให้ความอับอายที่เกิดแก่ครอบครัวสิ้นสุดลง ถ้าหญิงผู้เสียหายไม่ฆ่าตัวตายก็จะกลายเป็นนักโทษของบ้านตนเอง เด็กหญิงที่ยังไม่แต่งงานก็ถูกกีดกันจากการแต่งงาน แม้กระทั่งพี่น้องหรือน้องของผู้เสียหายก็จะไม่ได้แต่งงานด้วย¹⁵

2.5.3 ผลกระทบต่อเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ของผู้เสียหาย

การใช้การกระทำรุนแรงทางเพศเพื่อฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ของชนบางกลุ่มมีใช้กันมากในรัฐบอสเนีย และเฮอร์เซโกวินากับในรวันดา ใช้ทั้งการข่มขืนกระทำชำเรา การบังคับให้ตั้งครรภ์ และการบังคับให้เป็นหมัน เป็นวิธีการทำลายล้างเผ่าพันธุ์ของฝ่ายตรงข้าม โดยในบอสเนียและ

¹⁴ Kosovo rape victims suffer twice. Available from:

http://www.motherjones.com/total_covevage/Kosova/victimes.html[2001,january21]: 1-3.

¹⁵ Ibid.

เซอร์ไซโกวีน่า พวกเรีรับกระทำอย่างเป็นระบบต่อหญิงมุสลิมบอสเนียในรวันดา พวก Hutu กระทำอย่างเป็นระบบต่อหญิง Tutsi ซึ่งถ้ากระทำสำเร็จย่อมมีผลให้เผ่าพันธุ์มุสลิมในบอสเนียหรือเผ่าพันธุ์ Tutsi ในรวันดาสูญสิ้นไป¹⁶

2.5.4 ผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

ความโหดร้ายของกองทหารญี่ปุ่นในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 ที่ทำการข่มขืนกระทำชำเราหญิงผู้เสียหายในประเทศต่างๆ ที่กองทหารญี่ปุ่นเข้ายึดครองสร้างความเจ็บช้ำแก่ประชาชนของประเทศเหล่านี้อย่างยิ่งยอกที่จะลืมเลือน แม้กาลเวลาจะผ่านไปนานกว่าครึ่งศตวรรษ แต่สิ่งที่กองทหารญี่ปุ่นกระทำต่อหญิงจีน และหญิงเกาหลีก็ยังคงอยู่ในความทรงจำของประชาชนจีน และประชาชนเกาหลีตลอดมาทุกครั้งที่ผู้นำของญี่ปุ่นกระทำกิจกรรมใดที่แสดงถึงความเคารพยกย่องทหารญี่ปุ่นก็จะถูกประชาชนชาวจีนและประชาชนชาวเกาหลี รวมทั้งรัฐบาลของทั้งสองประเทศนี้ประท้วงเรื่อยมา

จากสถานการณ์การกระทำรุนแรงทางเพศที่เกิดขึ้นในประชาคมระหว่างประเทศ ทำให้ประชาคมโลกรับรู้และตระหนักถึงความร้ายแรงของการกระทำรุนแรงทางเพศว่ามีผลกระทบอย่างรุนแรงต่อตัวหญิงผู้เสียหาย ครอบครัวจนถึงชนชาติของผู้เสียหาย และความสงบสุขในสังคมระหว่างประเทศ ดังนั้นประชาคมโลกจึงต้องป้องกันและปราบปรามไม่ให้ชนชาติใดหรือบุคคลใดใช้การกระทำรุนแรงทางเพศต่อสตรีและเด็กอีก ความพยายามสร้างหรือหาหลักกฎหมายระหว่างประเทศที่กำหนดให้การกระทำรุนแรงทางเพศเป็นอาชญากรรมระหว่างประเทศ เพื่อลงโทษผู้กระทำรุนแรงทางเพศจึงเป็นวิธีการหนึ่งที่ประชาคมระหว่างประเทศเห็นว่าจะมีประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามการกระทำรุนแรงทางเพศได้ ซึ่งเป็นประเด็นปัญหาที่จะได้ศึกษาวิเคราะห์ในบทต่อไป

¹⁶United Nations High Commissioner for Refugees UNHCR and the establishment of and international criminal court: some comment on the draft statute, Available from [Online] <http://www.un.org/icc/unher.htm> p.37 ภายใน 2 ปี พลเมืองใน Prijedor ตายและหายไป 52, 811 คน